

Elfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hónapra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpiacz, a váro-
száll szemben.

Hirdetések:

Egy hasábrus peit
soronkint 5 kr-ával
számítottak.

Bessenyei és Bessenyei.*)

Debreczen, május 9.

Nemes Szabolcsvármegye kö-
zönsége most másodizben foglal-
kozik Bessenyei Györggyel. Az
első érdeklődése, igaz, már kissé
régén történt, éppen 134 évvel
ezelőtt. Az 1765-iki tavaszi con-
gregatió jegyzőkönyvéből tudjuk,
hogy a vármegye urai a felséges
királyné nemes magyar testőrsé-
gébe való felvételére egyhangulag
ajánlják tek. nemes Bessenyei
(de Nagy-Bessenyei) Zsigmond táb-
labíró ur fiát, Bessenyei Györgyöt.
Erre emlékezve, megvallom, egy
gyötrő kérdés támad az elmém-
ben: vajjon vannak-e tájékozva
ma annyira a tekintetes törvény-
hatósági bizottság tagjai a nagy
Bessenyei György felől, mint a
hogy ösmerték akkor a Zsiga-
sógor fiát, a Gyuri gyereket? A
kérdést hagyjuk kérdésnek, mint
ahogy Szabolcs vármegye is s az
egész nemes haza hagyta hábori-

tatlanul porladni a holt poétát és
tudóst a p.-kovácsi temetőben. A
hires berezeli agár-versenyeken
sok poharat kocczintottak össze
és sok áldomást mondtak, de sehol
arról nincs feljegyzés, hogy ezek
egyszer is megemlékeztek volna
róla, aki ennek a nyiri falunak
egyik kuriájáról indult ki, hogy
megcsinálja a magyar irodalmi
renaissance-t. Ami nem is csoda.
Bessenyeiben csak az eladósodott,
tönkrement és más vidékre vándorolt
földesur emlékezete élt, ameddig élt,
nem pedig a nemzeti és litteraturai
regeneráció nagy agitátoráé. Ez helyben
mindenütt úgy szokott lenni.

Annál szebb és dicsőbb dolog,
hogy most ime a feledés homá-
lyából egy ércz-szobor emelkedik
ki, amely ott áll a vármegye ház
előtti térségen s melynek a talap-
zatára, az érdemek jutalmául,
koszorut helyez, még a méltóságos
főispán ur is. Mert ennek az
embernek, most már tudjuk, csak-
ugyan érdemei voltak. Egy hal-
latlan vakmerő, csodálatos vállá-
latba fogott: Bécsből akarta fel-
kelteni az elszunnyadt magyar
nemzeti szellemet és ujjíteremteni

a kalendáriumcsinálásra sorvadtt
magyar irodalmat. S mi több, ez
a vállalkozás sikerült. Megtörtént
a magyar glóbusz legnagyobb
csodája: a magyarság napja Bécs
felől sütött ki ránk, tavaszt tá-
masztva politikában és iroda-
lomban.

Mindezt azonban szebben meg-
írták már Beöthy Zsolték és még
szebben el fogja mondani Nyiregy-
házán, a szobor előtt Bessenyei
Széll Farkas, akiről eddig tudtuk,
hogy magas állású biró, nagyte-
kintélyű jogtudós, jeles történelíró,
geneologus, heraldikus és arkheo-
logus, sőt még verseket is ír, —
s akiről most ki fog sülni, hogy
mindezek tetejébe még excellens
szónok is. A nyiregyházi ünneplő
gyülekezetnek mindenesetre ő lesz
a legérdekesebb eleven alakja,
kerek, szürke fejével, okosan vil-
logó apró szemével és azzal a
nálunk oly ritka tulajdonságával,
hogy: litterary gentleman. Egy
királyi táblai tanácselnök, a ki
elhalt poéták dolgaival vesződik,
hajtóvadászatot tart régi kézira-
tokra, sőt még verseket is ír,
habár most már az asztalfiókja
számára: a magyar földön bizony

*) A Hét fővárosi szépirodalmi lap közli
Széll Farkas táblai tanácselnök arcképét,
abból az alkalomból, hogy Nyiregyházán a
Bessenyei szobornál ő tartja az emlékbeszé-
det. Az arcképhez magyarázatként a fenti
cikkek van írva.

TÁRCZA

Bessenyei György.

— Irta: Kardos Albert. —

(Folytatás és vége.)

A református ügyek titkára, ügy-
vivője lett 2000 frt évi fizetéssel s ez ál-
lásában nem kevés szolgálatot tett az
akkor sok mindenképpen szorongatott
protestánsoknak. De csakhamar észre-
vette, hogy közte és megbízói között
nem teljes a harmónia.

A reformátusok, kivált az orthodox
debreczeniek nem tartották őt elég jó
kálvinistának, sokszor feltámadt bennök a
gyanu, hogy ügyüket vagy rossz utra-
tereli, vagy egészen elárulja. A gyanusi-
tásokra Bessenyei azzal felelt, — hogy
1775-ben lemondott megbízatásáról, de
lemondását csak a tiszántuli egyházke-
rület fogadta el s így még 3 évig szol-
gálja felekezetét míg végre 1778-ban nem-
csak az orthodoxok fordulnak el tőle,
hanem Belezna is cserben hagyja, —
1779-ben pedig a Ratio Educationis-ról
táplált felfogása miatt majdnem kiszori-
tották maguk közül. Hítsorsosainak ez a
ridegsége végzetes lépésre ragadta Besse-
nyeit, elhagyta felekezetét, katolizált, a
mint azt az udvar, kivált a királynő any-
nyiszor kívánták, oly régén várták tőle.

Mária Terézia kinevezte tiszteletbeli könyv-
tári tisztté s 2000 forint évi fizetést ren-
delt részére.

Bessenyeinek e tette többféle ma-
gyarázatra és megítélésre talált az iro-
dalomtörténetben. Bizonyos, hogy Besse-
nyeie milyen igaz érzésű vallásos lélek
volt, épen oly kevésbé kötötte magát
bármely pozitív vallásnak a formáihoz,
magas szempontokból ítélő tiszta deizmusa
egyformán hibásnak, tévelygésekkel, —
gyöngeségekkel vegyültnék nézte akár a
katolikus, akár a protestáns egyházakat,
de azért nem volt közömbös dolog előtte
azt a vallást megtagadni, a melyben fel-
nőtt, s annak a hitnek az elveire nyil-
tan fogadalmat tenni, melynek szerveze-
téhez és szertarsásához nem fűzte sem
meggyőződés, sem hagyományos érzés.
Nagy lelki küzdelmébe került az áttérés,
s talán sohasem szánja rá magát, — ha
csupán a katolicizmus vonta volna s
együttal a saját hitfelei nem taszították
volna, ha csupán a maga exisztenciáján
akart volna könnyíteni s nem egyszer-
mind a magyar nyelv és irodalom ügyét
ápolni, s tovább fejleszteni. Jól tudta, —
hogy a mióta kilépett az irodalom terére,
élére állott a társainak, — riadót fuvott
szellemileg alvó nemzete fülébe, azóta az
ő személye és tehetsége nemcsak a ma-
gáé, tartozik azzal a fejledező magyar
irodalomnak, lekötötte azt az ébredező
magyar nemzetnek. Mindezek okokhoz hozzá

járult szegénysége, — mely lehetlenné
tette volna rá nézve tovább is Bécsben
lakni, de még inkább számos hitfelenek a
példája, — hiszen akkor közönségesebb
dolog volt, hogy a protestáns kitér, —
mint most, ha a zsidó kitér.

Bessenyeie vallásváltogatását tehát
érthetjük, sőt menthetjük is, de megbo-
csátanunk nem szükséges, már csak azért
sem, mivel maga sem bocsátotta meg
magának és mivel maga is örök foltnak
tartotta ezt a saját jellemén, a mely meg-
győződésében nincs miért nem osztoznunk.

Bessenyeieit a nagy áldozat, a lelki-
ismereten tett erőszak, csak kevés ideig
szabadítja meg a válságtól, csak kevés
ideig biztosítja részére bécsi megszokott
életmódját s magyar irodalmi vezerségét.
Áttérése után alig egy évvel Mária The-
rézia meghal s II. József, ki a katholi-
kus egyházba térést nem tartja érdem-
nek, megszünteti a Bessenyeie tisztelet-
díját. Bessenyeie még megpróbálja új
foglalkozást keresni, saját keresetere ala-
pítani bécsi exisztenciáját, de nem sike-
rült. Közben az udvari viszonyok, a
magyar testőrség helyzete is nagyon
megváltozott; II. József majd hogy el
nem törölte az egész intézményt, minden-
esetre kiforgatta eredeti rendeltetéséből,
midőn csupán katonákat vett föl bele s
midőn elárasztotta mindenféle származású
tiszttel, Bessenyeie tehát a testőrségben
nem találta többé régi barátait, sem

Szobalakkokat és mindenféle por- vagy törött festékeket ajánl

DEUTSCH LAJOS előbb VARGA LAJOS
Piacz-utca 38. szám.

ritka jelenség. A komoly emberek egy kicsit kételkednek is a komolyságában. Ott volt pl. az öreg Tóth Lőrincz, akit a Kuria ifjabb birái szánakozva mosolyogtak meg az epigrammái miatt. Pedig nem is könnyelmű rimes sorokban, hanem klasszikusan méltóságos disztikhonokban írta meg. Nem is szöveg Horváth Boldizsárról, aki miniszter és exczellenciás ur létére nem átalált jambusokat és rimeket faragni. Azt egyszerűen kinevették. Ha Széll Kálmán utánózná Gladstonet és lefordítaná Homéroszt, hiába volna minden paktum, nyomban tönkremenne egész államférfiúi reputációja. És ha Horváth hamarabb lesz miniszter, mint Apponyi, abban nem kis része lesz az utóbbi irodalmi műveltségének, a mi a Sándor-utczában a politikai komolyság hiányának ismertető jele.

Nos hát Széll Farkas mégis kir. táblai tanácselnök és mégis literary gentleman és éppen abból a fajtából, amely egészen közel áll a professzionátus íróhoz. Még pedig nemesak azért, mert komolyan veszi az író mesterségét s úgy és annyit dolgozott, mintha csakugyan az írás volna a kenyere. Írói hajlamai tovább terjednek az írásnál. — Van benne valami a bohéméből. A szeme folyton nyitva van és meglát mindent, ami körülötte él, mozog és fejlődik, nem esupán a maga szakmáját. És nyitva van a szive is és aki leül vele egy negyedórára beszélgetni, egészen világosan fogja látni, hogy vannak még jó emberek a világon. Ezért szeretik az író-mesterembereket Széll Farkast s

ezért vonzódik ő is hozzájuk. — Nem szórakozás-keresés ez nála, hanem természetes szükség. Az elméje, a temperamentuma úgy van megalkotva, hogy kívánja azt a társaságot, ahol vitatkoznak, sőt gondolkoznak is mindenről, ahol sokat veszekednek, de sohasem unatkoznak s ahol épen azokat a dolgokat veszik legkevésbé komolyan, melyeket a filisztervilág legkomolyabbaknak tart. Széll Farkas nem vendég abban a társaságban, hanem otthon van benne anélkül, hogy abban a másik milieuban való megélésre szolgáló képességei csorbát szenvednének.

Valóban, a szabolesiak nem tehettek szerencsésebb választást, mint mikor őt kérték fel, hogy méltassa Bessenyei emlékezetét. Még ha nem is ő lett volna az, aki a bihari remete hátrahagyott iratait s nemzetiségének geneológiáját kiássza a p.-kovácsi romokból, akkor is megilletné őt az ünnepi szónok helye a leleplezett szobor előtt. Hiszen voltaképpen Bessenyei is az volt, ami ő: egy literary gentleman, egy magyar ur, akinek az írás olyan mellékfoglalkozása, amelynek magát egész lélekkel odaadja. De Széll Farkas valóságos kultuszt csinált a Bessenyei emlékéből s azért választotta magának, midőn régi nemességét megújították, a bessenyei predikátumot.

Igy kerül aztán Nyiregyházaán egymással szembe az ércbe öntött Bessenyei s az adja Isten még sokáig élő Bessenyei.

eszméinek újabb hivat. Helyzete anyagilag tarthatatlanná, társadalmilag kelle metlenné vált s így még szerencse, hogy ősi vagyonát bécsi tartózkodása alatt testőri költséges szolgálata és nem kevésbé költséges irodalmi munkássága teljesen föl nem emésztette, hogy maradt még annya, amennyiből mások terhelése nélkül megélhetet.

1784-ben tehát (mások szerint már 1782-ben) odahagyja Bécsot, egyelőre családjához közebe, Berczelre vonul, majd 1785-ben pusztát kovácsi birtokára költözik, hogy ezt a magános helyet el se hagyja többet. Elképzelhetjük, az egymásra következő ellentétek milyen hatással lehettek lelki világára. Bécsnek zajos életéből a pusztai magányába, az udvar ragyogó köréből egy nádfedelű alacsony házból, testőrök, államférfiak és írók társaságából kocsisok és béresek közzé, az irodalmi központ vezérségéről elszigetelt tétlenségre jutni — alig gondolhatunk megrendítőbb esapást. Ehhez járult folytonos önmérsztése, a vallás cserének szív- és lélektépő emlékezte, tragikus bűnének ez a most bekövetkezett tragikus bűnhődése, ezért ne is csodáljuk, hogy vagy tíz évig sötét mélabunak adja át magát, hogy a tépelődésektől és vergődésektől csak tíz év multán tud szabadulni, hogy csak 1794-ben nyeri vissza annyira lelki nyugalomát és akaraterejét, hogy ismét munkához tud látni,

hogy újra fölveheti a kezéből kiesett írói tollat.

Hosszu éveket tölt aztán szakadatlan írói munkásságban; költői, történelmi és kivált bölcselmi művei egymásután készülnek, de nem a nagyközönségnek, hanem csak a leveles ládájának; egyiket-másikat megpróbálja kinyomatni, de a kézirat csak a cenzorig jut; „a messze pusztán, a hol — mint Beöthy mondja — mintegy istenével beszélgetett, a hívő őszinteségével és bátorságával nyitotta meg szívét” s ennyi őszinteséget és bátorságot nem tűrt meg az akkor különben is szigorúan fogott cenzura. Később már a cenzort sem fárasztja, magát sem bosszantja a hiábavaló kísérletekkel, csupán magának is, csupán lelki szükségletét akarja kielégíteni s munkájában csak néha dereng be hozzá az a halvány reménység, hogy még sirjából is kiszálhat majd az élőkhez. Különben teljesen leszámolt az étellel; rokonai, szomszédjai közül senkivel sem érintkezik, irodalmi összeköttetéseit abban hagyja, úgy él, mint egy remete, úgy is nevezi magát (bihari remete); legföljebb egy-egy uriszékben vesz részt, ott is azért, hogy birtokos társainak nagy csudálkozására a jobbágyokat fogja pártját. Lelki vigaszt könyveiben és írásaiban talál, a maga és haza gondozását pedig rábizza egy leány hugára, Bessenyei Annára, akit itthon egyedül talál a maga társaságára méltó-

— Belépések a szabadelvű-pártba.

Emődy József, a Nyitrai megyei Gndzasági Egyesület elnöke, Mezey Gyula alelnöke, id. Ocskay Rudolf, volt főispán, földirtokos, ifj. Ocskay Rezső volt orsz. képviselő, földbirtokos, báró Wattenwyl Lipót földbirtokos, nyitrai megyei lakosok a volt nemzeti párt tagjai, bejelentették az országos szabadelvű pártkörbe való belépésüket.

— Változások a főispáni karban.

Magyarország főispáni karában a közeli napokban több változás fog beállani. Új főispánt kapnak — mint már említettük — többek között Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Trencsén, Udvarhely, Sáros, Zólyom vármegye. Sáros vármegye főispánja Szinyey-Merse István hir szerint miniszteri tanácsos lesz a földmívelésügyi miniszteriumban. Helyére Sáros vármegye élére Péchy Zsigmond Abauj-Torna vármegyei főispán jönne, ennek utódjául pedig Semsey László képviselőt és gróf Hadik Jánost emlegetik.

— Szilágyi Deés díszpolgára.

Szolnok-Doboka vármegye székvárosa, — Deés, díszpolgárának választotta meg Szilágyi Dezsőt s a díszesen kiállított díszpolgári oklevelet a város polgármestere. Szilágyi Albert tegnap adta át az ünnepeltnek. Az átadásnál jelen voltak, Bornemisza Károly báró a vármegye főispánja, Torma Miklós dr. alispán és Hankó Ödön dr. főorvos. Szilágyi Dezső köszönetet mond díszpolgárrá való megválasztásáért s a díszpolgári oklevél átadására nála megjelentek ma ebédre vendégei voltak a Hungária-szállóban.

— Vadnay nem mond le.

Egy gyakran tévesen értesült nyomatos lap tudósító tegnap Vadnay főispán lemondási szándékáról adott hirt. Ezt a hirt ma a felhivatalos Bud. Tud. a következőben czáfolja meg:

Vadnay Andor dr. csongrádmegyei főispán lemondásáról terjesztett híresztelést beavatott körökben nevetséges koholmánynak mondják.

nak s aki életét arra szentelte, hogy női gyöngédségével és rokoni hűségével föl-föl derítse a költő alkonyuló napjának boruját. — Több mint egy negyedszázadra terjed ez a remeteélet, a mely feltűnően emlékeztet egy másik nagy írónkaak, egyik legkedvesebb irodalmi alakunknak hasonló magányára; Mikes Kelemen értjük, aki a száműzetés keserűségét és elhagyatottsága unalmát szintén tollával enyhíti és oszlatja. Csak hogy Mikesnek idegen földön való bujdosó élete sem olyan sivár és szomorú, mint Bessenyeinek itthoni remeteszkedése, pedig neki a szultán kegyelem kenyerét kell ennie, pedig az ő beszélgető társa, az ő drága nője, gr. Pekri Eszter csak képzeletben élt, aki nemcsak nyájas szóval, okos írással nem derítette föl soha, hanem kedves erdélyi ételét sem főzte meg egyetlen egyszer sem. De Mikes magányát beragyogja az ő lelki derüje, az ő szive nyugalma, hogy becsülettel futotta meg élete pályáját, az ő teljes kibékülése istennel s békés rezignációja a sors végzésében. Bessenyei azonban éppen istenével nem volt teljesen tisztában, éppen a vallásban s a vallásrendelkezéseiben nem talált kellő megnyugvást; a hit vigaszt még halálában sem kívánta; testét, melyből a lélek 1811. február 19-én költözött el, minden egyházi szertartás nélkül kedves almafája alatt temettette el.

Bessenyei nemesak élete vége felé

— Angoiok és oroszok Kinában. A Kinára vonatkozó orosz-angol egyezmény most közzétett szövege megerősíti a mandurial és jangeze-völgyi vasutakra nézve létrejött kölcsönös megállapodásról eddig közölt részleteket. A két egybehangzó jegyzék azt mondja, hogy Angliát és Oroszországot az a komoly kívánság hatja át, hogy Kinában elkerüljenek mindent, ami konfliktusra vezetne, azokban a kérdésekben, amelyekben a két ország érdekei találkoznak. A két hatalom semmiképp sem akarta háborítani kina szuverenitását avagy a már meglevő szerződéseket. A két hatalomnak az az egybehangzó kívánsága, hogy elhárítsanak mindent, ami bonyodalmakat idézhetne elő, alkalmasnak tartják Kelet békéjének megerősítésére és Kina érdekeinek megóvására. Egy egybehangzó pótjegyzékben, amelyben a sanhaik vae-niucsvanaj-i vasútról van szó, kimondják, hogy azok a jogok, amelyek a Hongkong and Shanghai bankkal kötött kölcsönszerződésből erednek, nem szenvednek esorbát, hanem ez a vonal Kináé marad és nem kínai társaságnak sem el nem zálogosítható, sem el nem idegeníthető. Végül beleegyezését adja a két hatalom ahhoz, hogy Kina kiépítse a Lszioheisan Kszintmintingi szárnyvonalát.

Hajdúvármegye közgyűlése.

Debreczen, május 9.

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága május hó 15-ik napján délelőtt 9 órakor a vármegye székháza nagytermében tavaszi rendes közgyűlést tart. — A közgyűlés tárgyai:

1. Alispáni jelentés a vármegye 1898. évi állapotáról.
2. Alispáni időszaki jelentés.
3. Az országos törvénytár szerkesztése.
4. Az 1899. év négy első napjában viselendő köztervekről és fedezendő államkiadásokról szóló 1899. évi I. sz.
5. 1889. évi VI. t. cz. 14. valamint az 1890. évi V. törvényezikk 3. §-a rendelkezésének, illetőleg a közös hadsereg és hadi tengerészet valamint a honvédség számára megállapított ujonczjutalék

volt elfeledve, de halála után sem becsülte meg méltó módon a rohanva fejlődő magyar irodalom. Csak fellépésének százados évfordulóján buzdult föl a nemzeti kegyelet, lobogott magasra az irodalmi érdeklődés. — Az Akadémia irodalmi ünnepet ül, melyen Szász Károly ódája üjtotta föl Bessenyei emlékezetét, a Kisfaludy-Társaság pályadíjat tűz ki Bessenyei életrajzára, melyet egy fiatal író: Závodszy Károly, most Székely Károly kolozsvári egyetemi tanár és rendkívül szorgalmas irodalomtörténeti író nyer el; majd mozgalom indul meg sirhelyének méltó megjelölésére, az Akadémia és Kisfaludy-Társaság segítségével 1883-ban emlékkövet állítanak fel Pusztakováciban; több műve megjelenik második vagy első kiadásban, így a Philosophus az Olesó könyvárban, a Bihari remete Széll Farkas kiadásában, tanulmányokat írnak róla Beöthy a Szép prózai elbeszélés II. keretében, Széll Farkas az említett kiadás előszavában és a Bessenyei-éval történetében. — Legújabb szülő vármegyéje egy irodalmi társaságot alkotott Bessenyei-Kör névvel s a napokban leplezi le szobrát irodalmi ünnep keretében Nyiregyházán, Szabolcsvármegye székhelyén. — Azonban a legfőbb tartózással még adós neki a magyar irodalom, munkáinak összegyűjtésével és ujrakiadásával ezt előkészíteni a Bessenyei-Kör van hivatva.

mennyiségének 1899. év végéig való fenntartási tárgyában alkotott II-ik.

6. Az 1899. évben kiállítandó ujonczok megajánlásáról szóló 1899. évi III-ik

7. Az 1898. évi I. és XV. törvényezikkek némely intézkedései hatályának fenntartásáról szóló IV-ik.

8. A Magyarország és Horvát-Szlavon-Dalmát országok között létre jött pénzügyi egyezmény becikkelyezéséről szóló 1889. évi XL. t. cz. határozatának érvényben tartásáról szóló 1899. évi V-ik.

9. A magyarországi városok és községek fogyasztási adó természetű jövedelmeinek ideiglenes rendelkezéséről szóló 1899. évi VI-ik.

10. A székes fővárosi Margit-hidnak a Margit-szigettel való összekötéséről szóló 1899. évi VII-ik.

Az 1899. évi állami költségvetésről szóló VIII-dik törvényezikkekét megküldi.

11. Széll Kálmán m. kir. miniszterelnök ur Ó nagyméltóságának 2844/M. E. I. számú értesítő leirata miniszterelnökké történt kinevezéséről s a magyar királyi kormány miként lett megalakításáról.

12. Hegedüs Sándor m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur, tárczájának elfogadása alkalmából a reá várakozó fontos és közérdekű feladatok megvalósítására irányuló törekvéseiben a törvényhatóság támogatását kéri.

13. Perczel Dezső m. kir. volt belügyminiszter urnak miniszteri állása elhagyása alkalmából a törvényhatósághoz intézett bucsu irata.

14. A nagymélt. m. kir. földművelésügyi miniszter urnak 20319/11—1. 1899. sz. alatt kelt leirata, melylyel az 1894. évi XII. t. cz. 26. §-a értelmében megállapítani rendeli azon sorrendet és éveket, melyekben a községek a szükségelt apalovakat beszerezni tartoznak.

15. Ugyanannak leirata, amely mellett a faiskolákról alkotott vármegyei szabályrendelet átdolgozása végett visszaadatik.

16. A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak leirata a vármegye 1899—1890. évre szóló közüti költség előirányzata tárgyában.

(Folyt. köv.)

Merénylet Pálmay Ika ellen.

Kellemetlen kalandja volt Pálmay Ikanak, a ki most a berlini Wintergarten című orfeumban vendégszerepel. Az a veszedelem fenyegette, hogy egy örült megtámadja, a rendőrség azonban még idejekorán ártalmatlanná tette az illetőt. Ezzel a művésznő — legalább egyelőre — megszabadult egy üldözőjétől, a ki most már két év óta állandó rettegésben tartja üldözésével. Maga Pálmay Ika így beszélt el kalandját:

„Bécsben, 1896. végén, egész sorozatát kaptam a leveleknek, a melyekben egy előttem teljesen ismeretlen, Wirbler Ferencz nevű ember arra kért, hogy rendezvoust adjak neki. Én a leveleket persze a papírkosárba dobtam, mignem egy napon olyan levelet irt nekem az az ember, a mely halálra rémitett. Levele így szólt:

„Drága Ika! Vártalak, de nem jöttél. Esdve kérlek, ma esti 6 órakor várj engem az X. utca sarkán, máskülönben baj lesz.”

Képzhetik izgatottságomat. Férfem — Kinszky gróf — azonnal értesítette a rendőrséget és egy detektív kíséretében elment a találkozás helyére; ott csakugyan várt egy fiatalember, a ki beismerte, hogy ő irta a levelet. Az első tekintetre is feltűnt, hogy az a fiatalember nem józan eszű. Másnap csakugyan jelentkeztek szülei, a kik arra kértek,

hogy kiméeljük fiukat, a ki magas fokú neuraszteniában szenved és már elmegyógyintézetben is volt. Mi azt szívesen megtettük, a fiatalembert szabadlábra helyezték és szülei Berlinbe küldték őt.

Egy ideig semmit sem hallottam felőle. Nemsokára azonban Berlinből kaptam tőle leveleket, melyekben majd szerelmet esküdött, majd ismét fenyegetett, sőt táviratokban is tüzött ki találkozásokat, melyeket később — ugyancsak táviratokban lemondott. Azután hosszú ideig nem jelentkezett és én már jóformán elfelejtettem. Most a Wintergartenhez szerződöttem és Berlinbe jöttem. Emlékeznek arra, hogy első fellépésem estéjén valaki élesen pissegett? Wirbler volt, a mint most kísült. Két nappal a premiere után fogadómba levelet kaptam. Rémületemben nagyot kiáltottam. Wirbler Ferencz aláírását láttam rajta. Ó rá már nem is gondoltam. Közölte velem, hogy másnap a Centrál-hotelben vár és hozzátette:

— Ha el nem jössz, jaj neked!

Reszkettem. Azonnal telefonoztam egy detektívért, aki ma reggelig folytonosan őrzött. Nála nélkül egy lépést sem mentem. A rendőrség azalatt kutatta azt a Wirblert — megjegyzem, hogy a Centrál hotelben nem volt — és végre kifürkészték. Ma reggelre a rendőrségre idéztek. Elmentem és ott közölték velem, hogy üldözőmet már elfogták. Mindent bementem a jegyzőkönyvbe, a mit tudtam, aztán kértem, vezessék elém azt az embert, legalább ismerjem őt; hiszen nem tudhatom, nem kerül-e még egyszer utamba. Ohajtásomat teljesítették. Fialat csinos legénykét vezettek elém. Wirbler Ferencz volt. Mikor meglátott, elsápadt, elpirult és felém akart rohanni. Tekintétevel valósággal átfurt.

Megragadták és én azt kérdeztem tőle:

— Miért ir nekem olyan leveleket?

Ő nem felelt, csak ajkai remegtek. Elvezették és én is távoztam. Később még megtudtam, hogy Wirbler törrel akart agyonszurni. A szerencsétlen ember most bizonyára megint tébolyházba kerül.

DEBRECZENI ELLENŐR

1899. május 1-ével új előfizetést nyitottunk lapunkra.

Előfizetési ára:

Május hóra	1 frt — kr.
„ 1-től június 30-ig	1 „ 67 „
„ „ július 31-ig	2 „ 50 „
„ „ decz. 31-ig	6 „ 67 „

Kérjük azon t. cz. előfizetőinket, kiknek előfizetése április hó végével lejárt, hogy azt minél előbb megújítani szíveskedjenek, lakásváltoztatás esetében pedig egy helybeli, mint vidéki előfizetőinket kérjük, hogy új címüket velünk közölni szíveskedjenek, nehogy a lap küldése fönnakadást szenvedjen.

SZÍNHÁZ.

* Angot, a kofák leánya. Ábrányiné Wein Margit, szeretetreméltó vendégművésznő szombat este lépett fel utoljára, bucsuképen, a debreczeni színpadon. Ezuttal az opera királynője a pajzán, könnyed zenéjű muzsa, az operett táborába szegődött, de itt is annyi kedvességet, művészetet fejtett ki, hogy valóban jobb operett énekesnőt Clairett szerepében el se képzelünk. Lecoque „Angot asszony leányai” című operettben Clairettet játszotta s énekelt. Elvezetes est volt ez. Ábrányiné közvetlenséggel, kedvesen, könnyedén játszott. Eneke ezuttal még

szébb, hangja üdébb, csengőbb volt, mint máskor. Ének- és játékművészete párosult kedvességével, eleven temperamentumával. Gyönyörködünk abban a ritka, briliáns iskolában, elragadtatással halgattuk koloraturáját, melyet oly ritkán van alkalma hallani a debreczeni közönségnek. Nemcsak a szezon egyik legelvezetesebb, legkellemesebben eltöltött este volt ez, de a legjobb operett előadás is, mit természetesen a mi kedves művésznőnknek köszönhetünk. A közönség az elismerés háláját nem is fukarkodott leróni. Kapott szép virágcsokrot s nyílt színen egyes énekszámai után, valamint felvonás végén frenetikus tapsviharban mutatta meg tetszését a zsúfolt ház közönsége, mely nem egy ízben a vasfüggöny elé szólította a művésznőt, ki — hisszük — nem vesz végtelenen bucsut a debreczeni közönségtől, hanem mielőbb újra bemutathatja az ő csodás énekművészetét.

Az előadás többi szereplői, F. Kállay Lujza, Karacs Imre, Rubos Árpád, Sziklay Miklós nagy sikert arattak s sok megérdemelt tapsban részesültek.

Legujabb.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

A király itthon.

Budapest, május 9. (Érk. d. u. 2 ó.)
Ő felsége ma délelőtt két gyalogezred felett szemlét óhajtott tartani, de az állandóan esős idő miatt a szemlét még a kora reggeli órákban lemondatta a király. Ő felsége ma délután Gödöllőre utazik.

A külügyminiszter Budapesten.

Budapest, május 9. (Érk. d. u. 3 ó.)
Bécsből jelentik, hogy *Goluchovszki* gr. külügyminiszter ma délben Gagern báró osztálytanácsos kíséretében Budapestre utazott.

Püspökök tanácskozása.

Budapest, május 9. (Érk. d. u. 2 ó.)
A püspöki tanácskozás ma újra összeült. A mult ülésről elmaradt egyháznagyok közül ma megjelent *Samassa* egri érsek, *Schlauch* biboros nagyváradai püspök, *Szmercsányi*, *Hettyey* és *Radu* Demeter püspök. A püspökök közül többen felszóltak. Legtöbben sérelmesnek tartják a szószék paragrafusát. A püspöki-kar állás pontját a holnapi főrendiházi ülésen *Vaszary* Kolos hercegprimás fogja első sorban kifejtetni. Az idén ősz előtt már nem lesz konferenzia.

Thun gróf Budapesten.

Budapest, május 9. (Érk. d. u. 2 ó.)
Ő felsége a király, ma reggel hosszabb külön kihallgatáson fogadta *Thun* miniszterelnököt.

Miniszterek értekezlete.

Budapest, május 9. (Érk. d. u. 2 ó.)
Ma délelőtt fél 11 órákor a miniszterelnöki palotában miniszteri értekezlet volt, melyen *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter, *Lukács* László pénzügyminiszter és *Darányi* földmívelésügyi miniszter, osztrák részről pedig *Thun*, *Kaizl* és *Dipauli* miniszterek vettek részt.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hátfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A Gönczy-egyesület „*Itthon*“-a Keresk. akadémia palotájában.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—6 óráig tartanak. Az igátó, kiadó-hivatal s az irattárfelvételek felvilágosításokat a hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Bessenyei szobra.*)

Írta: Benedek János.

Nyírség homokja, áldott nép vidéke,
Hóbban dobog ma szívünk földeden;
S honszeretetet lángzó tűzében égve
Mereng a multakon édesdeden.
Kibontja lelkünk esüggedt szárnyait,
A szempillákon örömköny rezeg;
Szindus egével lelket andalít
A multba röpülő emlékezet.

Honszerelemnek hü bölcsője te.
Melynek minden homokszemed magyar,
Óh szálljon meg szerelmed iblete:
Ezt csongje vissza büvölön a dal.
Mint Anteusz az édes anyaföldtől,
Nyerjünk ma itt új lángot, új erőt,
S hol érezbe öntve áll dicsőn a költő,
Köszöntjük méltó tisztelettel őt.

Bessenyei, mult századunk egének
Világosságot hintő csillaga!
Oltár ma szívünk: téged áld az ének,
S feléd száll hálánk tömjén-illata.
Kegyetlen sorsunk zordon éjjelében
Ébren virasztó, serkentő vezér;
Honunk új hajnalának fülmiléje,
Ki zengtél, míg csak el nem vérezél.

Óh mert kegyetlen volt a sorsvihar,
Mely áttokként rá zudult nemzetünkre,
Csattogva vészhozó szárnyaival;
A mult dicsőség bus homályba tűnt le.
Tört bár fejünkre vad tatár, török,
Ám talpra kelt elestéből legottan:
S kit annyi vész, eddig meg nem törött,
Most elalélt kábultan, zsihadottan.

Mit őseink vérhullással szereztek,
A szent szabadság olesó préda lón;
Viseltük a sulyos, vérző keresztet,
Magunk megadva, szóltan, szenvedőn.
Satnyult a nemzet, rabigába verve,
A mit szétépni senki sem kívánt.
S legdrágább kincse: csengő, ősi nyelve
Itt-ott hangzék fehér holló gyanánt.

Erőszaknál halálosb a Judás-esók,
Azt visszaverjük, ez megmérgezett.
Kapáik' már esörgették a sirások,
Hogy elhantolják ezt a nemzetet.
Gyült már a hollók, farkasok falkája,
Már azt hívék, kész a halotti tor...
— Midőn kigyult a rémes éjszakába
Az új életre keltő meteor.

Hogy elhagyott bennünket Isten, ember
S előttünk már halál örvénye állt,

*) A Bessenyei-szobor leleplezése alkalmából a nyíregyházi színházban tartott díszelőadáson ma este szavalja *Fáy* Flóra k. a. a debreczeni színház művésznője.

Ó felriadt féltő honszerellemmel
Életre rázni elalélt faját.
Előtte nem volt sem nappal, sem éjjel,
Zengett a lantja, küzdött, fáradott:
Honért rajongó lelke lánghevével
Dussá tevő a meddő századot.

Az ősi kard már rég pihent henyén,
Elesendesült a harcok vad viharja,
Törekvő népek lázas versenyén
Más pályatér várt a küzdő magyarra.
„Elvész a nép, ha tudománya nincs!“
S „nyelvében él a nemzet“, — tudja szentül,
S ir tudományt — megannyi drága kincs!
S kobzán magyar szó büve-bája zendül.

Most bölcseltem, majd hit világa terjed
Írásiból: töpreng: mi rossz, mi jó?
A multakon nagy szíve lánggra gerjed
S föltárva példaként, mint új Cló.
Örök szépnek emelve fényes oltárt,
Fest jellemet, int, lelkesít, tanít:
Csodás világ, mit ő korának föltárt,
Tette tüzelve fásult fiait.

És kivirult az elhagyott ugar,
S többé ne féltjük, hogy kipusztul, elvész,
Derengőbb égélj dus virággal
Beülteté, megifjítá a kertész.
S betelt az álmodott sovár kívánság,
A jámbor szándék szép való ma már;
Betöltve buzzgón fenkölt hivatását
Pantheonunk dicsőn, szilárdan áll.

S cseng a magyar nyelv szerte a hazában,
Szébb, bájolóbb most, mint volt valaha;
Susog, mint esti szellő szárnya, lágyan;
S harsog, ha kell, mint harcok vihara.
Ipar, művészet, tudomány eserjéje
Sudárba szökkent, föl magasra ért;
S évezredek multunknak ünnepére
Egész világ hintett felénk babért.

A dus babérlomb legszebb szálai,
Ti honszerző nagy ősök, a tiétek!
Kik véretek' tudátok ontani,
E szép hazát hogy mienkké tegyétek.
Ám dicsíteni a szellem bajnokát
Egy fris borostyánt hadd tépjünk le róla,
S övezzük véle annak homlokát,
Ki e hon egyik újra alkotója.

Mit véghez ő vitt: új honalkotás,
Áldás fakadt munkája nyomába
S kinek az élte oly gazdag, csodás
Meg nem szakad nem vész el a halálban,
Hiába törtek rá a századok
Hogy nyomait mély sirba eltemessék:
Példád gyanánt örökre fenlobog
Legszebb erény: a honfikötelesség.

Hirdesd minekünk ezt, te érczalak,
Bessenyeinek művész alkotta mása;
S kik majd te hozzád zárandoklanak,
Éleszd a lelkök édes lobogására.
Örünk te légy, te védj mindenkoron,
Munkára serkentsd népedet s hazádat;
S légy — ha borul — világító torony,
Melyből honszerelemnek fénye árad.

És mint a szikla, álljon ez az érc
Dicsőségünk ragyogja még sokáig!
Szaboles leányi fonjatok füzért,
Ráhintve a tavasz legszebb virágait.
Ki lelke annyi dus kincsét hagyta ránk
Sirjában is megáldjuk szent porát:
Egyként hirdesse, hogy övé ma hálánk:
Lángésznek érc, a költőnek virág!

— **Stefánia főhercegnő Budapesten.**
Rudolf trónörökös özvegye, Stefánia főhercegnő május 7-én reggel Budapestre érkezett. A főhercegnő több napig marad a fővárosban s többek közt meglátogatja az Erzsébet kórházat is.

— **Lukács József kitüntetése.** A hivatalos lap ma a következő királyi kéziratot teszi közzé:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán Lukács József, az angol-osztrák bank fiókja igazgatójának, valamint törvényes utódainak, a közgazdaság és különösen az ipar és kereskedelem terén szerzett érdemei elismerésül, a magyar nemességét a „szegedi“ előnévvel díjmentesen adományozom.

Kelt Gödöllőn, 1899. évi május 1-én.

Ferencz József. s. k.

Széchenyi Manó gróf s. k.

— **Hajdúvármegye a Bessenyei-szobor leleplezési ünnepélyén.** Hajdúvármegye küldöttséggel képviselteti magát Nyíregyházán a Bessenyei-szobor leleplezési ünnepélyén. Rásó Gyula kir. tan. alispán és Rásó János számvevő képviselik a vármegyét az ünnepélyen.

— **A piarista gimnázium 5 dik osztálya.** Hogy a r. kath. algimnázium kiegészítése ne szenvedjen halasztást, egy szülőkből álló értekezlet Unger Gusztáv táblai bíró elnöklete alatt kimondotta, hogy az 5-ik osztálynak létesítése végett a közoktatásügy kormányt küldöttségileg kéri föl. Előbb azonban szükséges, hogy azon szülők, akik fiaikat ezen újonnan felállítandó osztályba kívánják járatni, már most jelentsek be ez iránt szándékukat. Jelentkezni lehet e hét végéig a gimnázium igazgatóságánál.

— **A Szilágyi István szobor leleplezése.** Szilágyi Istvánnak a máramaros-szigeti ev. ref. kollegium néhai nagynevű igazgatójának, a magyar tudományos akadémia tagjának szobrát, — melyet Tóth András kiváló debreczeni szobrász készített művészi ihlettséggel, — május 7-én a kellemetlen, esős idő dacára nagy közönség előtt ünnepélyesen leleplezték le. Az ünnepi beszédet Szikszay Zoltán m.-szigeti ev. ref. lelkész mondta, míg a szobrot szintén lendületes beszéd kíséretében Darvay Béla városi főjegyző vette át a város gondozásába. — Majd Vékony Antal, a lyceum magyar nyelv tanára, költői szárnyalású, nemes eszméktől áthatott ódáját szavalta el, melyet ez alkalomra írt. A tudományos akadémia képviseletében György Endre helyezett remek babérszort a szobor talapzatára. A debreczeni alma mater szintén képviselve volt és diszes emléket helyezett a szoborra. Este a vigadó nagytermében a jogász ifjuság rendezett fényesen sikerült hangversenyt. A leleplezési ünnep alkalmából egy emlékfűzet is jelent meg, miben az adakozók névsora s az ünnepségen elhangzott beszédek is befoglalhatók, nemkülönben Szilágyi István arcképe és a lefényképezett szobor. Tóth András ezzel a szoborral is dicsőséget szerzett szülővárosának. A m. szigetek valósággal ünnepelték a debreczeni szobrászt.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága tegnap gróf Degenfeld József főispán elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen a szakreferensek tették meg jelentéseiket a megye áprilisi havi állapotáról s egyéb folyó ügyek tárgyalattak.

— **Közjegyző helyettes kerestetik.** A hajdu-böszörményi közjegyzői irodába közjegyző-helyettes kerestetik. Értekezhetni Galánffy Lajos kir. közjegyző hivatalában H.-Böszörményben.

— **A magyar királyi államvasutak debreczeni tisztikara** 1899. évi június hó 3-án, a nagyerdei Dobos-pavillonban hangversenyyel egybekötött, zártkörű, házas jellegű táncmulatságot rendez. A hangverseny este 7 órakor kezdődik.

— **Hajdúvármegye segélyezése.** Dr. Losonczy Almos. Hajdúvármegye t. főorvosa a vármegye közegészségügyi állapotát április havában igen kedvezőtlen színben festette a közigazgatási bizottság tegnap tartott ülésében. Mérsékelt számú a születéssel jelentékeny számú halálozás áll szemben. Tüdőgyulladás, gümőkór és göresbántalmak szedtek legtöbb áldozatot, míg a fertőző betegségek közül a ronesoló toroklob különösen H.-Nánáson a vörheny, H.-Szoboszlón, H.-Nánáson, Tégláson és P.-Ladányon dühöngött leginkább. Veszett kutya harapás is volt Józsan két esetben, s a megharapott két gyermeket felküldték Budapestre a Pasteur intézetbe. Az összes jelentések tudomásul vétele után a bizottsági ülés 12 órakor véget ért.

— **A Zenede segélyezése.** A Zenede tűzifa segedelemért folyamodott a városhoz, amely segélyt már korábban is hosszúideig élvezte a zenei műveltség terjesztése körül egy hosszú emberöltő óta sikeresen munkálkodó emez érdemes intézet. A jog- s pénzügyi bizottság, melyet a tanács véleménymondásra hívott fel, — nem is zárkozott el a kérelem elől, mert egy évre 10 öl tűzifa megadását javasolja.

— **Díjlövészet.** Május 7-én a díjlövészet alkalmával díjat nyertek: Legjobb mélylövessel Baum Miksa 4 koronát. Legjobb körlövessel Molnár Ferencz 2 koronát.

— **A hortobágyi lódíjazás.** A gazdasági egyesület által a Hortobágyon f. május hó 28-án rendezendő lókiállítás és lódíjazásra kirándulni kívánó közönséget tisztelettel értesítem, hogy a kifogástalan ellátásról csak azok részére gondoskodhatom — a kik a társaságban részvételüket a gazdasági egyesület ügyvezető titkárságánál (Város ház első emelet) május hó 23-kaig előjegyeztetik illetve az 1 frt 60 kros ebédjegyet megváltják. Szikszay Sámuel hortobágyi eszardás.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Tegnap este Sas-utczáról, a Ring-féle vendéglőből telefonon értesítették a rendőrséget, hogy öngyilkosság történt. Az ügyeletes rendőrtisztviselő Varga Emil dr. kerületi orvossal a jelzett helyre ment, hol Török Sándor csapos legényt véresen találták, melléből ömlött a vér, Török Sándor szerelmi bubánatban egy flauber fegyverrel mellbe lötte magát. Sebe sulyos, de nem veszélyes. A központi rendőrségen elhelyezett mentőszekrényt ezuttal használták először s most bizonyult be csak, milyen üdvös dolgot cselekedett a főkapitány, a mentőszekrényt beszerezte. A mentőszekrény úgy fel van szerelve, — hogy bármely balesetnél az orvos részítheti a sérültet segélyben. Török sebét a ker. orvos kimosta, a vérzést elállította, bekötözte s kiszállították a kórhába — további ápolás végett.

— **Festés a légnomás segítségével melllett.** New-Yorkból a következő hírt veszszük: Egy minneapolis polgár olynemű festőkészüléket talált fel, mely a festők által ezideig használt esetet esetleg egészen nélkülözhetővé teszi s ezt az évezredek óta alkalmazott híres segédeszközt egészen kiszorítani lesz hivatva; persze nem a hivatásos művészek, a festők esetjét, hanem a mázolás mesterségét üzők által használtat. A készülék olyan esetet mutat, mely a festéket önműködőleg szedi magába, még pedig egy légmentes kis dobozból, mely a mázólo hátán fityeg. A légnomás gummicsövön keresztül hajtja az esetbe a festéket abból a kicsi

légszivattyuból, mely a munkás baloldalán lóg. A mázólo ilyképen, nem kellvén az eset bemártása végett lehajolnia, nagyon gyorsan, minden fennakadás nélkül dolgozhatik s megszakítás nélkül roppant nagy területeket mázolhat be. A készülék főképen oly munkáknál alkalmas, midőn nagy területeket kell bemázolni s nagyon gyakoriati, főleg az oly helyeken, hol a munkásnak egyik kezével valami állványba kapaszkodnia kell.

— **Iparos-e a vendéglős?** A vendéglősök nemrégiben Debreczenben kongresszust tartottak s azon azt vitatták, hogy iparos-e a vendéglős? Ezen kérdést úgy oldotta meg a kongresszus, hogy ha iparigazolványt adnak ki a vendéglői jog gyakorlására, akkor iparos a vendéglős s az csakis képesített egyén lehet. A kongresszus elhatározta, hogy csak oly egyén lehet vendéglős, aki azt pinczérkedéssel kezdte s abban bizonyos szolgálati évet tud kimutatni. A kongresszus ezt a határozatát írásba is foglalta s azt azzal a kérelemmel küldte fel a belügyminiszterhez, hogy a vendéglői ipart kesse képesítéshez. A miniszter azonban nem osztotta a kongresszus nézetét, mert a kérelmet azzal utasította vissza, hogy a vendéglősök foglalkozása nem kézműves ipar.

— **Megfelelő összeállítás.** Egy amerikai professzor nagyszerű „új“ módszert talált ki arra, hogy mint lehet bizonyos szenvedélyeket meggyógyítani. A hipnotizmus által t. i. a mit mintha már ő előtte is tudtak volna. Ney-Yorkból szerzetést küldözött procekturákban föl is van sorolva, hogy nagyszerű sikereket ért el vele kleptomániakusoknál, tolvajoknál, iszákosoknál, szenvedélyes dohányosoknál és melankólikusoknál.

— **A viveur.** Két fiatalember párbeszéde a klubban.

— Hogy van a nagybácsi?

— Jobb, ha nem is beszél róla... egészséges, mint a makk.

— Hát hány éves?

— Kilenczvenhét.

— Hallatlan! . . . micsoda viveur!

x **Hivatali helyiségül,** esetleg ipari czelokra raktárnak stb. igen alkalmas, nagy, egy emeletes ház a központban, akár egészben, akár két részre osztva, olesó bérösszegért kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Emlékezzünk régiokról.*)

I.

Motto: Ki a multa érzéketlen: Szébbjövőre érdemetlen.

A „Zöldfá“-hoz czimzett, „szállodá“-nak nevezett, de voltaképen más czélra szolgáló épület, hajdan Nagyvárad, jelenleg pedig „Deák Ferencz-utca“ — volt a híres Boka Károly háza. Ez a ház még mai nap is úgy áll, ahogy azt Boka Károly felépítette. Itt élt az öreg az ő kedves családjával valóságos patriarchalis életet.

Boka Károly, az ő korában, nemcsak Debreczennek, de az egész magyar hazának egyik leghiresebb cigány primása volt; sőt ismerte őt a művelt nyugot is; mert olykor-olykor felkerekedett az ő kis karavánjával — bandájával — s hol Lengyelországban Lemberg, Varsó és Krakkóban, hol Németország nevezetesebb városaiban, Bécs, Berlin,

*) Sári Lajosnak *Maricza* nevű felesége igen nevezetes cigány nő volt. Magas, szép alak, szerezsenyhez hasonló fekete arczbőrrel, hófehér fogakkal és égő fekete szemekkel. Fia *Lajos*, hasonmása volt. Ilyen fekete bőrű cigány nem volt több Debreczenben. *Maricza* kitűnő műveltséggel bírt. Beszélt: cigány, magyar, tót és német nyelven. Erről, alkalmaslag bővebben írok.

Hamburgban, majd a francziák világvárosában, Párisban szerzett dicsőséget a magyar zenének.

Boka Károly valóságos atyja volt az ő bandájának. Akit ő megkedvelt és bandájába felvett: annak biztosítva volt a megélhetése, sőt akik takarékoskodni tudtak, még vagyont is szerezhettek.

Hanem aztán meg is válogatta ő az emberét. Bandájának törzstagjai voltak: Boka András, testvérbátyja, Boka László, testvére, — ki egy a bandának, mint az ifju nemzedéknek tanítómestere s mint bátyja Károly, ugy ő is kotta-ismerő zenész volt, ami pedig azon korban a ritkaságok közé tartozott, — Prihály Miska, szintén híres primás, a Boka Károly helyettese; csunya, pisze, valóságos cigány arc- és temperamentummal, de míg Boka Károly az andalgó és hallgató zenének, Prihály Miska a tánczenének volt kedvelt nagy mestere; Kulacs Ferke, a hirneves klarinétos, Kis András és Kacsari Lajos trombitást, Sárai Lajos*) Lányi, gordonkás — Lányi Samu híres budapesti gordonkásnak édes apja — Oláh József — a később híres primás Oláh Józsi, stb. stb., szóval: akit ő felvett bandájába, annak legénynek kellett lenni a gáton.

Mielőtt elindultak volna európai nagy utjokra: Boka Károly a banda mindenik tagjának zöld atillát, magyar nadrágot, veres atillát, arany rojtos nyakkendőt, kordován bőr eszimat varratott s pürge, darutollas kalappal látta el őket, mely festői öltözetben mindenütt a legnagyobb feltűnést keltették. Anyagi haszonnal nem járt ugyan ezen expedíció, de annyi haszna mégis lett, hogy a művelt nyugot megismerkedett a magyar zenével.

Mikor az érmelléki és hegyaljai szürettek bekövetkeztek, Boka Károly szekerekre rakatta a bandát s két-három hétig oda szüreteltek. Ezen szürettek voltak a bandának legjobb keresetforrásai. Egy ilyen hegyaljai szüreten vették rá a bandát — a lengyel borkereskedők — a lengyelországi kirándulásra is.

Maga Boka Károly — kivált élte utolsó tizedében — nagyon ritkán játszott; csak akkor állt a banda élére, ha valamelyik magas állású ur, mágnás vagy gazdag gentrinek játszott a banda. Egyébkor csak a felügyeletet gyakorolta, még pedig mindenkor a legnagyobb szigorúsággal. Zsarolásról, tolokodásról a Boka Károly bandájában szó se lehetett. Ők csak olyan helyen léptek föl s olyan egyéneknek játszottak, ahol és akik uri módon fizették a bandát. Főállomásuk volt a „Bika“, „Fehérló“ és országos vásárok alkalmával a tizenháromvárosos levő Aranyiné (hátul szép) vendéglője. Ezen helyek voltak a Bihar-szabolcsmegyei gentrik találkozó helyei, kik még ezen időben bőkezűen szórta az őseiktől örökölt tallérokat s nem egy eset volt rá, hogy kártyázás közben 10, 50 és 100 forintos bankóval gyujtottak pipára.

Boka Károlynak négy gyermeke volt. Egy fiu: Samu; három leány: Mari, Rózi és Paula.

Marit nőül vette Radics, abban az időben híres miskolczi primás; Rózi: Patikárus Ferkó, Paula pedig a Balázs Kálmán neje lett.

Samu — atyja halála után — hazajöve a katonaságtól, hol karnagy (Kappelmeister) volt, bandát alakított, de ugy egyéni tulajdonságai, mint a változott viszonyok és a bandák elszaporodása miatt boldogulni nem tudott. Elment tehát — szerencsét próbálni — Miskolcra, ahol meg is halt.

*) Az Európa legtöbb városait összejárt s a legmagasabb körökben is elismerést szerzett s jelenleg is élő Boka József édes atyja.

Egyik legnevezetesebb pont volt Boka Károly életében Rózi leánya férjhez menetele.

Vőfélyei voltak a vőlegény részéről: Vahot Imre, Erdélyi József, budapesti írók és Lisznyay Kálmán, abban az időben ünnepelet ifju poéta. A menyasszony részéről: tánczos Kovács József, szünetén abban a korban Debreczen városának leggavallérabb fiatal embere.

Násznagyasszonyok: Farkas Ferenczné és Kovács Danielné urnők.

Nyoszolyó-leányok: a kellemes Rickl nővérek.

„Midőn tehát — így írja Vahot Imre a „Napkelet“ 1858. évi december 5-én megjelent 49-ik számában — legjelesebb pesti magyar zenészünk Patikárus Ferkónak, az alföld legjelesebb magyar zenésze Boka Károly leányávali egybekelése ünnepén a násznagyság becsületes tisztjét elvállaltam, — ama magasabb szempontból kitudulva, minden lehetőt elkövettem, hogy e menyegző, mely egyszersmind a tiszai magyar zenét is szorosabb viszonyba fűzte egybe a dunaival, — minél fényesebb, országesebb hatású, minél jelentékenyebb s a két szivgyógyító zene-király érdemeinek koszorúja legyen.

A menyegző előtt pár nappal levelet írtam Debreczenbe az én szép jellemű s tevékeny hazafiságu barátom — Külön Nagy Benőnek az iránt, hogy Patikárus Ferkó és Boka Rózsa egybekelési ünnepének emelése tekintetéből hangversenyt akarnék rendezni Debreczenben, oly czélből egyszersmind, hogy e nagy magyar város lelkes közönsége ismerje meg a vőlegény magas művészi tehetségét s ítélje meg: vajjon méltó-e az ő keze egy oly bájos szépségű hölgy kezének bíráására, mint Boka Rózi. — És én, büszke és boldogító önérettel mondhatom, hogy e tekintetben célt értem stb.

A lakodalom volt 1858. november 24-én, 25-én pedig a régi Nánássy színházban megtartott a hangverseny, melynek programját nem lesz talán érdektelen e helyen megörökíteniünk, már csak azért is, mivel ezen időben Debreczennek még nem volt olyan lapja, mely hasábjain ezt az utódoknak átadhatta volna.

A programm így volt:

Felsőbb engedelmel.

Dalidó.

Patikárus Ferencz, pesti zenész hangversenye, mely folyó évi november hó 25-én, esütörtökön, a debreczeni színházban Láng Boldizsár színigazgató rendezése és felügyelete mellett tartatik s melyben Boka Károly örömapa és Erdélyi József, Lisznyay Kálmán és Vahot Imre, a Patikárus Ferencz és Boka Rózsa menyegzőjére lejött pesti vendégek is részt veendek. — Az előadás részletei:

1. „Boka érzélgője“ szerzette és előadja: Boka Károly.

2. Csermák hallgató nótája. Előadja: Patikárus Ferencz.

3. „Boka Károly és Patikárus Ferencz játéka.“ Költemény. Szerzette és előadja: Lisznyay Kálmán.

4. „Dalidó és palotás magyar táncz, az erdélyi fejedelmek udvarában.“ Költemény Lisznyay Kálmántól. — Előadja: Erdélyi József.

5. „Gyendai csárdás.“ Szerzette és előadja: Boka Károly.

6. „Házasodjunk!“ Költemény Patikárus Ferencz menyegzőjére. Előadja: Vahot Imre.

7. „Nemzeti dal.“ Szerzette és előadja: Lisznyay Kálmán.

8. „Bokréta a debreczeni hölgyeknek.“ Előadja: Patikárus Ferencz.

Ez estélytől fogva megnémult a Boka Károly hegedűje; és 1760-ban — két évvel e nevezetes esemény után, — ő maga is meghalt.

A „Vasárnapi Ujság“ 1893-ik évi folyamában Geréb Jánostól egy csinos kis rajz jelent meg „Két nap egy nábob életéből“ czim alatt, melyben kis-paronyi Paronyi Loránd egyik híres szabolcsi család utolsó, de egyszersmind tönkre ment sarjának végperceit írja le, mely — állítólag — a debreczeni „Bika“ vendéglőben játszódott le.

Történetét Geréb János a 70-es években szerepelteti és huzatja Boka Károlyval a bus magyar nótákat kis-paronyi Paronyi Lorándnak; holott Boka Károly már előbb 10 évvel, — 1860-ban meghalt! — Ezen, máskülönböen igen csinosan megírt rajzot átvettem a „Vasárnapi Ujságból“ az általam szerkesztett 1893-ik évre szóló debreczeni „Kossuth nap-tár“-ba, hol is ezen rajzban több helyen előforduló téves kitételekre a kellő helyreigazításokat megtettem.

Boka Károlynak a várad-utczai temetőben nyugvó hamvai fölé a debreczeni Kaszinó állított sarkövet ezen felirattal:

Boka Károlynak,

1808–1860.

a debreczeni Kaszinó.

Erdélyi István.

Beszéjünk fővárosiasan!

— A jövőből. —

Az Országos Közoktatási Tanács meghagyta a tanítóknak, hogy a népiszkolai tanulókat szoktassák le a vidéki kiejtésről.

Tanító: Mondd, Pali, mért nem tud repülni a kutya?

Pali: Mire fel?

Tanító: Nagyon jó! No most mondd meg, hol fekszik a térképen Debreczen?

Pali: Kendősz!

Tanító: Pompás! Leülhetsz. Pista, sorold el azokat a képzőket, melyekkel helyes szókat lehet csinálni?

Pista: Da, de, nok, nők, ár, ér . . .

Tanító: Most hozz föl erre példákat.

Pista: Uszoda, füstölde, pörköldé, tollnok, vésnök, tőzsér, üzér, bankár, irodalmár . . .

Tanító: Kötűnő! Nagyszerű!

(A gyerekek fölugrálják): Mi is tudjuk! (Kórusban énekelni kezdenek.)

„Pesten sok a bürzeáner,
Bécsben meg sok a weáner;
Spiczli, sniczli, Rombach-utca,
Ezt ma minden gyerek tudja.“

Tanító (magában): Valóban nem hittem, hogy ilyen gyors haladást fognak ezek a fiuk fölmutatni. Most Budapestről fogok kérdegetni. (Péterhez):

— Mondd, fiam, mit tudsz Budapestről?

Péter: Van Somossy-urfeuma, Ós-Budavára, népkonyhája, külvárosi csirkefogói . . .

Tanító: Nagyon jó! Most beszéljen Janesi a magyar művészekről.

Janesi (hadarva): Náci, a komikus, Friczi, a buffó, Carola, chansonette-énekesnő . . .

Tanító: Nagyon jó! Fiuk, meg vagyok elégedve az eredményvel.

(A tanóra végén Laczika jelentkezik.)

Tanító: Mit akarsz fiam?

Laczika: Kérem, tanító bácsi, mit jelent ez a szó: menyörgős ménkü?

CSARNOK.

Bacsányi János hitvese.

Irodalomtörténeti regény.

— Irta: **Könyves Tóth Kálmán.** —
(Folytatás.) 24.

Értesíté őket arról is, hogy Grenzenstein, ki Bécsből lopva szökött ide, mily bizalmas lábon áll a lelketlen Némettel, De a barátság nem olyan alapon nyugszik, hogy meg ne lehetne dönteni. Német a legfukarabb pióczák egyike, ki pénzért kész lenne még legjobb barátját is vérpadra vinni, pénzért kész lenne még a gyujtogatót is kimenteni börtönéből s helyette ártatlant végeztetni ki. Ő tehát azt ajánlja, hogy ez embert valami módon vesztessék meg, mert különben nagyon könnyen megeshetik, hogy Bacsányi életfogytiglan tartó börtönre ítéltetik.

E részletes jellemzés alatt Greiner folyvást gondolkozott, majd így szólalt meg:

— Lange barátunknak teljesen igaza van. A döntő pillanatig nem szabad mutatkozunk, mert Grenzenstein minket is törbe ejtene s szabadtársi kísérletünk hajótörést szenvedne. Most csak az a kérdés, miként és hol szerezzünk annyi pénzt, hogy e Belzebubot meghódítsuk. De ha czinkostársát, a számtisztet lépre tudtam csalni, ezzel is megkísérlem; ha becsületes módon a gazemberekkel boldogulni nem lehet, rókabőrbe öltözünk. — Tervemet majd később közlöm; én a a nőket így hagyom, Lange vigyázni fog hű szolgálattal együtt; nekem még holnap vissza kell mennem Bécsbe. Ne is kérdezzék, miért, csak bizzanak bennem.

Még nem is hajnalodott, mikor Greiner, e fáradhatatlan barátja Gabriellának, már utban volt Bécs felé. Hosszu, nagyon hosszú tíz nap telt el, míg visszaérkezett.

Ez időközre esett az a rettenetes április 27 ke, mely napon az öt fővádlottra a fejevadás ítélete kimondatott. Az ország izgatott állapotban volt, mindenütt elégtelenség nyomaival lehetett találkozni. Titkos rendőrök tolokodtak be mindenhová s a két nő minden perczben attól tartott, hogy fölfedeztetnék, és mielőtt Greiner visszatér, börtönbe hurcolhatják. A tizedik nap késő estéjén a rég-várt hű barát végre megjelent.

Greiner fölbontván uti bőröndjét, abból egy bársony dobozt vett elő s azt a gyertyához tartván megnyomott egy láthatlan rugót, mire a fődél gyorsan fölpattant.

A két nő kíváncsian nézett oda s kíváncsiságuk még fokozódott, mikor egy antik s byzanti stílusú karpereczet pillantottak meg, melynek közepén apróbb gyémántok között egy mogyorónyi gyémántot láttak csillogni. A gyémánt ezer színt játszott a gyertya halvány fényénél. A szó teljes értelmében, igéző volt. Karolina férje nyakába borult, Gabriella kezét megragadva sirt, zokogva mondá:

— Nem, nem! ez áldozatot nem fogadhatom el öntől, hiszen e kincsre egy király is féltékeny lehetne s ön kész lenne magát tőle megfosztani!

Greiner, Karolinára tekintve, ki őt gyöngéden megcsókolá, így szólt:

— Ugy-e bár Gabriella, e gyémánt csak holt kő? Miért ne eserélnék ki Bacsányival? Régi családi ereklyénk; mindig arra számítottam, hogy szerencsét hoz; ne gátoljon most ebben. Higyje el, Német nem lesz vele gazdagabb, valamint én sem voltam.

Ezután elbeszélte e gyémánt történetét, melyet mi később fogunk meghal-

lani Német termében, még pedig Gabriella ajkáról.

Ugy történt, mint azt a beavatott Lange előre megjósolá. Bacsányi ügye május közepén tárgyalatott. Huszadikán a krisztinavárosi réten, mely ma már Vérmezőnek nevezetik, az öt elítélten a pallós-ítélet végrehajtatott. A tigrisek jóllaktak s megundorottak a vértől; remélni lehetett tehát, hogy a többi vádlottak enyhébb büntetéssel fognak sújtatni, de voltak egyesek, kik védelmökben veszélyes elveket árultak el, melyek mind meg-megannyi vádul hozattak föl ellenök.

Ezek közé tartozott Bacsányi is. Érezte ártatlanságát, hogy a lázadásban részes nem volt, de független gondolkodását a bakó látása sem fojtotta el. Mindenesetre megdöntöttség volt, de egyes jelleme nem titkolható el, a mit szive érzett s heves vérmérséklete oly szavakat adott ajkaira, a melyeket hidegen számító ésa kétségtelenül visszafajta. Lange erről tudósítá Greineréknek s azon hirt is közlé, hogy Német Bacsányi ellen ki őt több ízben sértegette, különösen föl van ingerülve; az ítéletet, mint biztosan tudja, május huszonkettedikén fogja kimondani a királyi tábla, úgy, amint Német diktálja.

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR.

Minthogy a tavasz előrehaladásával **csecsemőt, gyermeket és felnőttet** egyaránt fenyeget a **járványok veszélye**, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert **olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz** lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt **élvezetszerként** szerepel, másrészt, mert **dús szén-savtartalmánál fogva, specifikus óvószer** is a **típhus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése** ellen. Ehez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes **hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer.** A már meglevő **gyomor- és bélhurutot** gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szén-savánál fogva a **gyomor és bél idegeire**; a gyermekek **lázás megbetegedése**inél pedig **nélkülözhetetlen, hűtő, húgyhajtó és a szomjat oszillapító** hatásánál fogva.

— Kedvelt borviz. —

A mohai Ágnes-forrás kezelősége.

Főraktár:

ÉDESKUTY L.

es. kir. udvari szállító
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.
Kapható minden gyógytárban,
fűszerkereskedésben és vendéglőben.

KÖZGAZDASÁG.

Érték-tőzsde.

A debreczeni Közgazdasági Bank Részvény társaság közlése.

1899. május hó 9 én.

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4% —	119.60	120.--
" vasúti beruházási köt. 4 1/2% —	120.75	121.75
" koronajárdék 4% —	97.30	97.60
" regále vált. köt. 4 1/2% —	100.20	101.20
Osztrák aranyjárdék 4% —	120.--	120.50
Egységes államkötvény 4 1/2% —	100.75	101.25
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	138.50	139.50

Részvények:

Magyar hitelbank részvény —	386.25	386.75
Osztrák hitelbank részvény —	359.80	360.--
Magyaripar- és keresk. bank. r.	102.--	102.50

Sorsjegyek:

Magyarjelzálogban 4%-os sorsj.	122.50	123.50
" 3%-os	103.50	104.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	120.--	121.--
Magyar vörös keresztsorsjegy	11.75	12.25
Osztrák " " " "	20.40	20.90
Olasz " " " "	13.--	13.50
Bazilika sorsjegy	7.10	7.65
Jó-sziv " " " "	4.05	4.40

Pénznemek:

Cs. és kir. arany — — —	5.66	5.71
20 márkás arany — — —	11.78	11.82
20 frankos arany — — —	9.55	9.59
1 Sovereigns — — —	12.04	12.08

Budapesti gabonatőzsde.

I. Készáru-üzlet.

1899. május 8-án.

A buzaüzletben élénk vételkedv és eleget kinálat mellett 40.000 métermázsás forgalom fejlődék és az árak kezdetben 5, később 10 krral emelkedtek.

Rozs szilárd irányzatot követett.

Tengeri változatlanul kelt.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki. 100 mm. 80 k.	9.55	forinton,
100 mm. 79.7 k.	9.55	forinton,
100 mm. 78 k.	9.20	forinton,
150 mm. 77 k.	9.20	frton,
100 mm. 78.5 k.	8.20	frton,

mind három hónapra.

II. Határidő-üzlet.

Az üzletben ma nem volt semminemű különös emóció. Májusi buza élénk vételkedv mellett 8 frt 80 krig emelkedett, de a déli tőzsdén a hangulat ismét kissé ellanyhult. A szilárdságot arra vezeték vissza, hogy az örlés-kikészítési kedvezményt állítólag e hó végén beszüntetik.

Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza májusra 8.83, 8.84, 8.80, 8.84,	
" októberre 8.32, 8.35, 8.32, 8.35, 8.33,	
Rozs októberre 6.74, 6.78,	
Zab májusra 0.--,	
" októberre 5.58, 5.59,	
Tengeri májusra 4.39, 4.58, 4.57,	
" júliusra 4.61, 4.59, 4.60,	
Repcze augusztusra —.--,	

Délutáni határidő-üzlet.

Délután 4 1/2 órakor a következők voltak a zárófolyamok:

Buza májusra	8.80— 8.82
" októberre	8.32— 8.33
Rozs októberre	6.81— 6.83
Zab májusra	5.70— 5.72
" októberre	5.63— 5.65
Tengeri 1899. májusra	4.45— 4.46
" júliusra	4.58— 4.59
Repcze augusztusra	12.25— 12.30

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyószám 218. Bérlet 179. sz. „B”

Ma, kedden, 1899. május hó 9-én:

Tündérlak Magyarhonban.

Énekes népszimű három felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Gróf Várházi, tábornok	Bartha István
Lajos) fia, huszártiszt	Karacs Imre
Ferencz)	Környei Béla
Etel) leányai	R. Serfőzy Zs.
Laura)	Lukács Ilona
Gyuri, közhuzár (rokkant)	Ferenczy J.
Marcia, utitársa	F. Kállay L.
Kántor	ifj. Szathmáry
Öreg bíró	Püspöky Imre
Kisbíró	Nagy Jenő

Holnap, szerdán, május 10-én bérlet 180. sz. „C”

OTTHON.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Sudermann H.

Berkocsik díjszabályzata.

	Két	Egy
	Levél	Levél
I. Napszámra.		
Egész napra, reggeli 7 órától esti 9 óráig	5	7
Fél napra, reggeli 6 órától d. u. 1-ig, vagy d. u. 1-től esti 9 óráig	3	4
II. Órasszámra.		
Fél óra	40	30
Háromnegyed óra	60	45
Egy egész óra	80	60
Minden következő óra	40	30
Az utolsó óran túl félóra vagy kevesebb időre	20	15
III. Egyes járatokért.		
Megállapodás és visszamenet nélkül a város szompóta beüli	50	70
IV. Meghatározott járatok.		
Tömetséknél (vallaskülönbség nélkül), ha a vég-hizetés a templomban történik		
A temetőbe ki és vissza	2	1
A háztól egyenesen a temetőbe ki és vissza	120	80
A színházba menet	50	40
A színházból jövet	80	60
Bármely vasúti indítás vagy raktárhoz nappal menet vagy jövet közli tászával	50	30
Éjeli menet vagy jövet közli tászával	80	60
A kocsi mellé elhelyezett minden darab málna után 10 kr. jár		
A koronázó vagy csónakázó tóhoz, csukorgyár, légszuszgyár, kortézetű egylet és gőzmalomhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és visszajövet egy órai várakozással	80	60
A nagyerdői fürdőházhoz, polgári vagy katonai lövészházhoz menet vagy jövet	1	1
Menet és jövet egy órai várakozással	1	1
Minden következő óra	80	40
Különböző- és lövészházra oda és vissza egy órai várakozással	120	80
Minden következő óra	40	30
A katonai laktanyához és katonai kórházhoz menet vagy jövet	50	30
Menet és jövet egy órai várakozással	80	60
Minden további óra	40	30

A díjak reggeli 6 órától esti 9 óráig számítottak.

Kiadó és laptulajdonos:
Csokonai nyomda
Felelős szerkesztő: Koncz Ákos.
Főmunkatárs: Ujlaki Antal.

A kinek szüksége van Tapétára
kérjen azonnal legújabb mintákat a
Bromberger Tapéta szétküldési cégtől
Valentin Minge
BROMBERG, (Németország.)
valóban izléses választék olcsó és jobb mintákban feltűnő olcsó árban.
441-6-6

Spora féle KLATTAU virághírű Disz- és óriási szegfü.
Kitüntette: Prága, Lyon, Antwerpen, Amsterdam, Hamburg, Frankfurt Majna m. stb. a legmagasabb díjakkal.
Előkelő választék 1 drb 2 frt.
Kiállítási- és reclam-minta fajták 10 darab 8 frt.
Óriási szegfü 10 drb. 5 frt — kr.
Disz " 10 " 2 " 50 "
Kerti " 10 " 1 " 50 "
Remontan szegfü 10 " 3 " — "
50 drbnál 10%, 100 drbnál 20% engedmény.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Fr. Spora
szegfü-kivitel KLATTAU (Csehország.)
444-10-8

Millenniumi kiállításon kitüntetve „Jó munkáért“
NYÁRI JÓZSEF és FIAI
Budapest, VI. Podmaniczky-utca 45
Debreczen, Nagytemplom előtti tér, kereskedelmi akadémia mellett.
Festésre és vegyimosásra
felvállalnak a legjutányosabb áron mindenféle szinehagyott férfi-, női- és gyermekruhákat csipkét, szőnyeget és butorszöveteket, kézimunkákat, keztyüket és mindenféle függönyöket stb.
Női tolettók egészben és felbontva festetnek.
férfi ruhák egészben festetnek.
Vegyileg mosva és tisztítva mindenféle ruha egészben felbontatlan állapotban lesz. Festésünk színtartó és nem fog, vegyileg mosott és tisztított tárgyak a szövet minősége szerint megújítva azonnal használható állapotban adtnak vissza.
Gyászra sánt ruhák haladéktalanul festetnek feketére.
Gyár Tiszafüred, 449 10-3
Nagyvárad, Gyöngyös, Eger,
fűt, Orsolya-zárda mellett. fűtér. Dobó-tér.
Gyűjtőtelepek az ország több részében.

Nyomtatvány-vásárlók figyelmébe!
Az alant felsorolt, czélszerű beosztású nyomtatványokat, jó papiroson, a következő **legolcsóbb árakon** számítjuk és pedig:
Szolgálati (cseléd-) könyvek folyó számmal ellátott 48 oldallal: 100 db 4 frt 50 kr., 100 drbon alul drbja 5 kr. Egy ezer drb 40 frt.
Gyógyszerész-számla fekete és piros nyomással egész iv, drbja 2 kr. 100 drb 1 frt 80 kr.
Fizetési bárcza. (Fogyasztási ital és italmérési adófizetési lajstrom) 100 iv 1 frt 50 kr.
Kimutatás. (Térrajz doánytermelési engedély elnyerése iránti folyamodványhoz szükséges adatokból) 100 drb 1 frt 20 kr.
Ev. ref. egyházi nyomtatványok:
Egyházi adó-főkönyv 100 iv 3 frt — kr.
Napló " 1 " 50 "
Gondnoki Napló bevétel " 1 " 50 "
" kiadás " 1 " 50 "
Pénzbeli számadás " 1 " 50 "
Terménybeli " " 1 " 50 "
Keresztelési anyakönyv " 4 " — "
Szülöttek és megkereszteltettek anyakönyve " 4 " — "
Halottak anyakönyve " 4 " — "
Házassági anyakönyv " 4 " — "
Egyházi adóiv 5 évre szóló 100 drb 2 " 50 "
" 1 " " — " 50 "
Esketési igazolvány " " — " 35 "
Keresztelési jegy " — " 40 "
Családi értesítés " — " 60 "
Továbbá ügyvédi és végrehajtói nyomtatványok író-papírok és levélborítékok.
Vidéki megrendeléseket postafordultával Intézzük el.
„CSOKONAI“ nyomda Debreczenben IV., Hal-köz 4. sz.